

بررسی میزان درگیری کبدی گاو های کشتار شده از حیث ضایعه تلانژکتازی (Telangiectasis) در کشتارگاه دام بم

حجت الله جعفری، دکترای عمومی دامپزشکی، معاون دامپزشکی شهرستان بم، اداره کل دامپزشکی استان کرمان

پست الکترونیکی: hjveterinary@yahoo.com

زهره وکیلی، دکترای عمومی دامپزشکی، کارشناس اداره کل دامپزشکی استان کرمان، اداره کل دامپزشکی استان کرمان

پست الکترونیکی: zohrevakili1363@gmail.com

مقدمه:

تلانژکتازی بیماری کبدی است که گاو، گوسفند، طیور و اسب را تحت تاثیر قرار می دهد. ضایعات با اتساع کانونی و احتقان کبدی مشخص می شوند. همه حیوانات ممکن است تحت تاثیر این ضایعات قرار گیرند، اما بیشتر در حیوانات مسن دیده می شوند

تلانژکتازی (Telangiectasis) کبدی گاو یک ضایعه با اتساع کانونی و پرخونی سینوزوئیدهای کبدی گاو است که یک ضایعه متداول در گاو در کشورهای مختلف جهان است که باعث ضرر اقتصادی و همچنین منجر به تاثیرگذاری بر دیگر قسمت های کبد می شود (Doust yousef, 2011:952-955).

این ضایعات دارای نشانه های بالینی نمی باشند این ضایعات تنها پس از بازرسی های کشتارگاهی یا در طی مراحل کالبدگشایی بر روی حیوانات که به علت دیگری تلف شده اند مشاهده می شود (Ahyan Atasever, 2002:235-238). ضایعات در ماکروسکوپی کوچک هستند و به صورت فضاهای پر شده از خون به رنگ قرمز یا شبه آبی دیده می شوند (۲). فرضیه های زیر برای توضیح این موضوع ارائه شده است. ۱- پاتوژن این ضایعات: نکروز کانونی با التهاب کبدی، اختلال متابولیک، سطح بالای ویتامین آ، جراحات ایسکمیک هپاتوسیت ها با منشا انسداد وریدی پورتال کبدی (Ahyan Atasever, 2002:235-238).

- اتساع فضای دیس (Diss) توسط گلیکوژن رانده شده از سلول های کبدی با پارگی اندوتلیال و متعاقب آن جراحات به سلول های کبدی همراه می باشد و کاهش دانسیته چارچوب رتیکولین با کاهش مقاومت ترابیکولار در برابر فشار داخل سینوسی رخ می دهد (Ahyan Atasever, 2002:235-238).

مواد و روش کار:

به همین منظور در بازه سه ماهه پایانی سال ۱۴۰۰ تعداد ۸۵۰ کبد مربوط به گاوهای کشتار شده در کشتارگاه دام شهرستان بم مورد بررسی قرار گرفتند و به صورت ماکروسکوپی سطوح و لوبهای مختلف بازدید و همچنین پس از برش ناحیه ناف، سطح داخلی کبد مورد مشاهده و بررسی قرار گرفت و همچنین جنسیت و نیز باتوجه به ماهیت و شناخت واحد دامی و اخذ اظهارات از دامدار از حیث جیره مصرفی دام ها مورد بررسی قرار گرفتند.

نتایج:

طی بررسی های انجام گرفته تعداد ۱۴ عدد کبد درگیر ضایعه مذکور تشخیص داده شدند (یک و شش دهم درصد درگیری). قطر ضایعات بین یک تا پنج میلی متر اندازه داشتند و در همه سطوح و لوب های کبد مشاهده می شدند و در تعداد ۱۰ عدد کبد ضایعات به صورت اندک بین یک تا ۱۰ عدد در قسمت های مختلف کبد رویت گردید. در حالیکه در تعداد چهار عدد کبد ضایعات به صورت گسترده در همه

سطوح مشاهده شدند. قابل ذکر است تمامی درگیری های کبدی در گاوهای نر پروراری با جیره حاوی مواد قندی و انرژی بالا رویت گردید.

تصاویر مربوط به ضایعه تلانژکتازی در کبد گاو کشتاری کشتارگاه دام بم

بحث و نتیجه گیری:

تلانژکتازی (Telangiectasis) کبدی در بسیاری از کشورهای دنیا از جمله آمریکا، فرانسه، آلمان، ایتالیا و آرژانتین گزارش شده است (Ahyan Atasever, 2002:235-238). در مطالعه اشاره شده یک و شش دهم درصد درگیری در کبدهای دام (گاو) کشتار شده در کشتارگاه دام شهرستان بم مشاهده گردید و این آلودگی در تمامی سطوح کبد رویت شد. در مطالعه ای که توسط Ahyan Atasever و همکاران در ترکیه انجام گرفت میزان درگیری کبد گاوهای گوشتی به میزان دو و سه دهم درصد گزارش گردید. در مطالعه ای که توسط D. J. Rezac و همکاران در منطقه دریاچه های بزرگ ایالات متحده انجام گرفت میزان درگیری کبد گاوهای کشتار شده به میزان یک درصد گزارش گردید (D. J. Rezac, 2014:4227-4235).

با این تفاسیر به نظر می رسد درصد درگیری کبد گاوهای کشتاری به این ضایعه در این مقاله، حدواسطی از دو مطالعه اشاره شده می باشد و همچنین با توجه به اینکه این ضایعه در گاوهای نر پروراری و با جیره مواد قندی و انرژی بالا مشاهده گردید می توان به فرضیه عنوان شده آندرسن و هارت نزدیک شد که تلانژکتازی (Telangiectasis) کبدی ناشی از تجمع گلیکوژن در فضای تحت آندوتلیال سینوزوئیدها می شود و از این طریق موجب آسیب اندوتلیوم بافت عروقی و در نتیجه اجازه ورود خون به فضای دیس را می دهند (Douster yousef, 2011:952-955).

قابل ذکر است میزان درگیری کبد تلانژکتازی (Telangiectasis) و آبسه ها در گاوهای گوشتی افزایش می یابد و به نظر می رسد ضایعه تلانژکتازی (Telangiectasis) قبل از شکل گیری آبسه های کبدی مشاهده می شود و سپس آنها چرکی می شوند و لذا بافت کبد را مستعد درگیری به آبسه می کنند (Ahyan Atasever, 2002:235-238).

منابع مورد استفاده :

- 1- Douster yousef, Mohajeri Dariush, Safarmashaei Saeid
"Pathological Study of Bovine Liver Telangiectasis"
Advances in Enviromental Biology, 5(5):952-955.
- 2- Ahyan Atasever, Sevil Atalay Vural, Seney Berkin (2002)
"Incidence and Pathologic Studies on Liver Telangiectasis in Beef Cattle" Turk J Vet Anim Sci 26:235-238.
- 3- D J Rezac, D U Thomson, M G Siemens, F L Prouty, C D Reinhardt, S J Bartle (2014) " A survey of gross pathologic conditions in cull cows at slaughter in the Great Lakes region of the United States " J. Dairy Sci. 97:4227-4235.

